

Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн
2025 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн
16 дугаар тогтоолын Хоёрдугаар хавсралт

**"МОНГОЛЫН ХӨРӨНГИЙН БИРЖ" ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН
УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖИЙН АРИЛЖААНЫ
ТӨЛБӨР ТООЦООНЫ ЖУРАМ**

/Шинэчилсэн найруулга/

*/Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2026 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 42 дугаар
тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./*

УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖИЙН АРИЛЖААНЫ ТӨЛБӨР ТООЦООНЫ
ЖУРАМ

НЭГ.ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ.....	2
ХОЁР.АРИЛЖААНЫ ТӨЛБӨР, ТООЦОО.....	2
ГУРАВ. ХУДАЛДАН АВАГЧИЙН БАЙРШУУЛАХ ДЭНЧИН.....	2
ДӨРӨВ. АРИЛЖААНЫ ШИМТГЭЛ.....	4
ТАВ. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА.....	4

**“МОНГОЛЫН ХӨРӨНГИЙН БИРЖ” ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН
УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖИЙН АРИЛЖААНЫ ТӨЛБӨР ТООЦООНЫ
ЖУРАМ**

НЭГ.ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

- 1.1. Энэхүү Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны төлбөр тооцооны журам (цаашид “журам” гэх)-аар “Монголын хөрөнгийн бирж” ХК (цаашид “Бирж” гэх)-ийн уул уурхайн бүтээгдэхүүний спот, форвард гэрээний арилжааны төлбөр, тооцоог гүйцэтгэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.
- 1.2. Уул уурхайн бүтээгдэхүүнд суурилсан фьючерс, опцион, санхүүгийн хэрэгслийн төлбөр, тооцооны үйл ажиллагааг энэ журмаар зохицуулахгүй.
- 1.3. Энэхүү журмаар зохицуулаагүй бусад харилцааг Иргэний хууль, Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хууль, Компанийн тухай хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх) болон Биржээс баталсан бусад журам, заавраар зохицуулна.
- 1.4. Энэхүү журмыг Бирж, Биржийн арилжаанд оролцогчид, Биржийн зах зээлийн бусад оролцогчид дагаж мөрдөнө.
- 1.5. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн дэнчин, арилжааны шимтгэл, бүртгэх үйлчилгээний хөлстэй холбоотой төлбөр тооцоог Бирж өөрөө арилжааны банкаар дамжуулан гүйцэтгэнэ.

ХОЁР.АРИЛЖААНЫ ТӨЛБӨР, ТООЦОО

- 2.1. Биржийн арилжааны гэрээний үнийн дүн нь системд хийгдсэн хэлцлийн нийт үнийн дүнгээр, арилжааны валют нь зард тусгагдсан валютаар тодорхойлогдоно.
- 2.2. Энэхүү журмын Гуравдугаар бүлэгт заасны дагуу Худалдан авагч нь дэнчинг байршуулсны үндсэн дээр Биржийн арилжаанд оролцоно.
- 2.3. Гэрээний үнэ, дэнчин, арилжааны шимтгэлийг гадаад валютаар илэрхийлж болно.
- 2.4. Энэхүү журмын 2.3-т заасан валют (ам.доллар, юань)-ыг худалдагч тодорхойлно.
- 2.5. Биржийн бүртгэх үйлчилгээний хөлс, арилжааны шимтгэл нь журмын Хавсралт 1-т заасан хэмжээгээр тодорхойлогдоно.

ГУРАВ. ХУДАЛДАН АВАГЧИЙН БАЙРШУУЛАХ ДЭНЧИН

ХУДАЛДАН АВАГЧ ДЭНЧИН БАЙРШУУЛАХ

- 3.1. Худалдан авагчийн байршуулах дэнчингийн хэмжээ нь спот, форвард арилжааны хувьд уул уурхайн бүтээгдэхүүний доод үнээр илэрхийлсэн худалдах захиалгын нийт үнийн дүнгийн 10 хувь, брокероор дамжуулан арилжаанд оролцох тохиолдолд 5 хувьтай тэнцүү байна. Хэрэв Биржид бүртгэгдсэн худалдах захиалгад өөрчлөлт орж, дуудах доод үнэ өссөн тохиолдолд Худалдан авагч нь дэнчинг нэмж байршуулах шаардлагагүй.
/Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2025 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 48 дугаар тогтоолоор өөрчилсөн./
- 3.2. Худалдан авагч нь арилжаа эхлэхээс буюу бүртгэлийн үе эхлэхээс 30-аас доошгүй минутын өмнө энэ журмын 3.1-т тодорхойлсон дэнчинг Биржийн тусгайлан нээсэн дансанд байршуулсан байна. Тус хугацааг хэтрүүлсэн тохиолдолд арилжаанд

- оролцуулахгүй.
- 3.3. Дэнчинг байршуулахдаа худалдан авагч эсхүл түүний брокер нь арилжааны банкиндахь өөрийн нэрийн данснаас шилжүүлэх бөгөөд гүйлгээний утга хэсэгт Биржийн арилжааны систем дэх компанийн бүртгэлийн дугаар, компанийн оноосон нэр, дэнчингийн зориулалтыг тусгасан байна.
- 3.4. Хэрэв худалдан авагч, түүний брокероос бусад гуравдагч этгээдийн данснаас дэнчинг шилжүүлсэн тохиолдолд дэнчинг байршуулсан гэж үзэхгүй. Тухайн мөнгийг шилжүүлсэн дансанд анх орж ирсэн валютаар, банкны гүйлгээний шимтгэлийг хассан дүнгээр буцаан шилжүүлнэ.

ХУДАЛДАН АВАГЧИЙН БАЙРШУУЛСАН ДЭНЧИНГЭЭР БАТАЛГААЖИХ ҮҮРЭГ

- 3.5. Худалдан авагчаар шалгарсан этгээдийн энэ журмын 3.1-т заасны дагуу Биржийн дансанд байршуулсан дэнчин нь биржийн арилжаатай холбоотой дараах үүргийг баталгаажуулна. Үүнд:
- 3.5.1. Биржийн арилжаанд оролцож худалдан авагчаар шалгарсан тохиолдолд Биржийн арилжааны шимтгэл төлөх үүрэг;
- 3.5.2. арилжааны гэрээг системд хийгдсэн хэлцлийн дагуу арилжаа дууссанаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор бичгээр байгуулах үүрэг;
- 3.5.3. арилжааны гэрээний төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөх үүрэг;
- 3.5.4. арилжааны гэрээнд заасан хугацаанд бүтээгдэхүүнийг хүлээн авах үүрэг.
- 3.6. Арилжаанд шалгарсан худалдан авагчийн дэнчингийн 10 хувийг арилжааны гэрээний үүргийг бүрэн гүйцэтгэж, гэрээ дүгнэсэн акт үйлдэж Биржид ирүүлэх хүртэл хугацаанд битүүмжилнэ. Энэ тохиолдолд бусад арилжааны дэнчинд тооцуулах зорилгоор ашиглахгүй.
- /Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2026 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 42 дугаар тогтоолоор өөрчилсөн./*
- 3.7. Бирж нь 3.5.1-т заасан үүргийг тэргүүн ээлжид хангуулж арилжааны шимтгэлийг дэнчингээс суутгана.

ДЭНЧИН БУЦААХ, БАТАЛГААЖУУЛАХ

- 3.8. Арилжаанд худалдан авагч үнийн санал ирүүлээгүй, худалдан авагч нь тухайн арилжаанд оролцоогүй эсхүл оролцсон боловч шалгараагүй тохиолдолд худалдан авагч нь дэнчин буцаан авах хүсэлтээ эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг, тамга тэмдгээр баталгаажуулан, дэнчин шилжүүлсэн төлбөрийн баримтын хамт цахим системээр ирүүлнэ.
- 3.9. Бирж нь энэхүү журмын 3.8-д заасан шаардлага хангасан дэнчинг буцаан авах хүсэлтийг үндэслэн ажлын 5 өдрийн дотор, худалдан авагчийн дэнчинг шилжүүлсэн дансанд, анх орж ирсэн валютаар, банкны гүйлгээний шимтгэл хассан дүнгээр буцаан шилжүүлнэ.
- 3.10. Худалдан авагч дэнчин буцаах хүсэлтийг системээр ирүүлээгүй бол дэнчинг дараагийн арилжаанд оролцох зорилгоор Биржийн дансанд хэвээр үлдээсэнд тооцно.
- 3.11. Худалдан авагч нь 3.5.2 - 3.5.4-т заасан үүргээ хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр (хүндэтгэн үзэх шалтгаан гэдэгт гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйл, төрийн эрх бүхий байгууллагын хориг, хязгаарлалтыг ойлгох ба энэ нь эрх бүхий байгууллагын гэрчилгээ, тодорхойлолтоор нотлогдсон байна) биелүүлээгүй бол Бирж дэнчинг худалдагчид ажлын 5 өдрийн дотор шилжүүлнэ.

ДЭНЧИНГ ШИЛЖҮҮЛЭХ

- 3.12. Талууд биелэгдсэн хэлцлийн үндсэн дээр арилжааны гэрээг бичгээр байгуулж, баталгаажуулсны дараа худалдагч нь Биржид арилжааны гэрээг, дэнчин хүлээн авах нэхэмжлэхийн хамт цахимаар ирүүлснээр тухайн арилжааны дэнчингийн 90 хувийг шилжүүлнэ. Дэнчингийн үлдэх 10 хувийг талуудын гэрээ дүгнэсэн акт, гэрээний төлбөрийг бүрэн төлсөн баримт, дэнчин хүлээн авах нэхэмжлэхийг цахимаар ирүүлснээр худалдагчид шилжүүлнэ.
/Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2026 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 42 дугаар тогтоолоор өөрчилсөн./
- 3.13. Худалдагч нь журмын 3.12-т заасан баримтуудыг бүрэн ирүүлсний дараа Бирж нь дэнчинг ажлын 8 өдрийн дотор худалдагчийн дансанд шилжүүлнэ.
/Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2026 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 42 дугаар тогтоолоор өөрчилсөн./
- 3.14. Хэрэв талууд гэрээг дүгнэсэн акт үйлдээгүй буюу талуудын хооронд арилжааны гэрээтэй холбоотой маргаан гарсан тохиолдолд тухайн маргааныг талууд эвийн журмаар шийдвэрлэх бөгөөд тохиролцоонд хүрч чадаагүй бол шүүх, арбитрын журмаар эцэслэн шийдвэрлэгдэх хүртэл хугацаанд Бирж дэнчинг аль нэг тал руу шилжүүлэхгүй.
- 3.15. Хэрэв Биржийн цахим арилжааны ялагч нь энэхүү журмын 3.5.2-т заасан үүргийг биелүүлээгүй, биелүүлэхээс зайлсхийсэн тохиолдолд энэхүү журмын 3.14 дэх заалт хамаарахгүй.
- 3.16. Худалдан авагч нь дэнчингийн үлдэгдлийг Биржтэй хагас жил, жил тутамд тулган баталгаажуулалт хийнэ.

ДӨРӨВ. АРИЛЖААНЫ ШИМТГЭЛ

- 4.1. Бирж нь бүртгэх үйлчилгээний хөлс, арилжааны шимтгэлийн нэхэмжлэхийг худалдагч, худалдан авагчид илгээнэ.
- 4.2. Тухайн арилжаанд худалдан авагчаар шалгарсан этгээд нь энэхүү Журмын 4.1-т заасан нэхэмжлэх хүлээж авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор Биржийн дансанд шилжүүлнэ.
- 4.3. Худалдагч нь бүртгэх үйлчилгээний хөлсийг худалдах захиалга бүртгэгдэн нэхэмжлэх хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор Биржийн дансанд шилжүүлнэ.

ТАВ. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

- 5.1. Бирж нь зах зээлийн нөхцөл байдалтай уялдуулан худалдагч эсхүл худалдан авагчаас форвард гэрээний арилжаанд хязгаар тогтоох, дэнчингийн хэмжээг журамд зааснаар нэмэгдүүлэхийг шаардаж болно.
- 5.2. Худалдагч эсхүл худалдан авагч нь Журмын 5.1-т заасны дагуу нэмэлт дэнчинг цаг тухайд нь байршуулаагүй, эсхүл бусад зөрчил гаргасан тохиолдолд Бирж нь тухайн худалдан авагчийн арилжаанд оролцох эрхийг хязгаарлах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

---oOo---

*“Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны төлбөр
тооцооны журам”-ын Хавсралт 1.*

**Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжааны шимтгэл, үйлчилгээний хөлсний ерөнхий
нөхцөл**

Шимтгэл, үйлчилгээний хөлс төлөх этгээд	Зуучлагчгүй гэрээ	Зуучлагчтай гэрээ
Худалдагч талын бүртгэх үйлчилгээний хөлс төлөх хэмжээ	1 багц 100,000 төгрөг	
Худалдан авагч талын арилжааны шимтгэл төлөх хэмжээ	Тухайн хэлцлийн нийт үнийн дүнгийн 0.1 хувь	Тухайн хэлцлийн нийт үнийн дүнгийн 0.08 хувь

---o0o---